

111.) quod ex se movetur. Sed ex se motum non potest esse (ut probatur ibidem) nisi illud cuius una pars est movens , & altera mota ; & omnis talis motus , est motus virtutis apprehendens. Ergo oportet motum cœli esse ab aliqua virtute apprehendente.

Præterea. Omnis motus naturalis est corpus existentis extra *ubi* suum. Hoc autem est impossibile in cœlo ponere. Ergo motus cœli est ab aliqua apprehensione.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum , quod circa hoc est multiplex opinio.

Quidam enim dicunt , quod sicut motus aliorum corporum simplicium est ex naturis eorum corporalibus , ita etiam motus corporis celestis. Illud autem non videtur esse verum. Quia omnis motus est ab aliquo motore. In motu autem corporum simplicium , quamvis forma naturalis sit principium motus , non tamen est motor ; sed essentialis motor est generans quod dedit formam , & accidentaliter est removens prohibens , ut probatur in VIII. Physic. (text. xxxi.) quæ nullo modo competunt corpori celesti. Et præterea motus naturalis est ad unam partem tantum , & perficitur quiete naturali , & est corporis existentis extra *ubi* naturale : quæ omnia etiam à corpore celesti aliena sunt.

Et ideo alii dicunt , quod oportet motum corporis celestis esse ab aliquo intellectu , & voluntate , sed non immediate ab ipso Deo : hoc (2) enim ordini divinæ sapientiæ non congruit , cuius effectus ad ultima per media deveniunt , ut Dionysius dicit. Et ideo Gregorius dicit in IV. Dialogor. (cap. vi.) quod corporalis creatura per spiritualement administratur : & ideo probabile est quod aliquis intellectus creatus , sit motor proximus cœli.

Sciendum tamen , quod Philosophi posuerunt diversos motores in diversis motibus , & mobilibus : unde secundum eorum numerum probaverunt numerum intelligentiarum moventium. Unicuique tamen orbi assignaverunt duos motores : unum conjunctum quem dixerunt animam orbis , & alterum separatum , quem dixerunt intelligentiam. Cujus positionis ratio fuit , quia intelligentia secundum eos habet formas universales , quæ (3) non convenit ut immediate dirigant in renovationibus diversis motus cœli , & in his quæ per motum cœli educuntur : & ideo oportet habere motorem , in quo sint formæ particulares dirigentes in motu ; & hunc dicunt esse animam orbis.

Hæc autem positio partim est hæretica , & partim catholice sustineri potest. Ipsi enim ponunt , quod res secundum ordinem exeunt à Deo , ita quod à causa prima , quæ Deus est , creatur immediate intelligentia , à qua iterum exit anima orbis , & ab illa produciatur substantia ipsius orbis : & pro tanto potest dici motor proximus forma ejus , vel anima , quia dat sibi esse , sicut causa sibi proportionata. Hoc autem fides nostra non patitur , quæ solum Deum rerum creatorem ponit , ut supra dictum est. Et ideo Angelos , qui movent orbes proxime , possumus motores dicere , non formas , vel animas : quia orbes recipiunt ab eis motum tantum , non autem esse. In hoc autem sustineri potest , ut dicamus , superiores Angelos , qui habent formas magis universales , esse motores separatos , & remotos ; Angelos autem inferiores qui habent formas magis particulares , ut

(2) *Al.* etiam. (3) *Al.* conveniunt. (4) *Al.* qui motus.

prius dictum est , esse motores proximos. Unde etiam Avicenna (tract. x. cap. 1.) dicit quod intelligentiæ apud Philosophos sunt qui in lege vocantur superiores Angeli , ut Cherubim , & Seraphim ; animæ vero orbium dicuntur inferiores , qui dicuntur Angeli ministerii.

Ad primum ergo dicendum , quod , sicut Commentator dicit in I. Cœli , & mundi , (4) motus cœli dicitur naturalis , non quia principium ejus activum sit aliqua forma naturalis , sed quia ipsum corpus celeste est talis nature ut talem motum naturæ sit suscipere ab aliquo intellectu , non habens naturam repugnantem huic motui voluntario , sicut est in nobis. Natura enim non tantum dicitur de forma , sed etiam de materia.

Ad secundum dicendum , quod Philosophus loquitur contra illos qui ponebant cœlum de natura inferiorum corporum : tunc enim motus ille esset ab anima contra naturam corporis moti ; & ideo oportet laborem , & penam esse in movendo. Sed si ponatur motus ille ab intellectu secundum conditionem corporis moti , non est ibi violentia , nec labor.

Ad tertium dicendum , quod , sicut dicit Commentator in Libro de Substantia orbis (cap. 1.) corpus celeste non est generabile , nec est corruptibile , sicut corpus nostrum ; & ideo non indiget aliqua forma vegetante ipsum. Similiter etiam motor ejus non acquirit cognitionem à rebus , sed habet scientiam quasi activam : & ideo non indiget anima sensitiva : & ideo etiam secundum Philosophos non dicitur univoce anima cœli , & hominis.

Ad quartum dicendum , quod secundum Philosophum in II. Cœli & mundi. (text. xlii.) in corpore cœli est assignare differentias positionum ; ita quod dextram ejus dicatur oriens , unde incipit motus , & sinistram occidens , & superior polus meridionalis , & inferior polus septentrionalis , & anterior , superior hemisphærium , & posterior , inferior ; tamen istæ partes , ut idem Commentator dicit , diversimode assignantur in corpore celesti , & in corporibus nostris quantum ad duo. Primo quia in nobis istæ partes figura , & virtute diversificantur , non autem in corpore celesti , cum undique sit sphericum. Secundo quia in nobis determinata pars est dextra , quæ nunquam fit sinistra ; in corpore autem cœli illa pars orbis quæ nunc est dextra , postmodum fit sinistra : quia pars quæ nunc est in oriente , postmodum est in occidente : quod contingit ex hoc quod virtus exequens motum in nobis , est actus corporis cuiusdam affixa organis , scilicet musculis , & nervis ; quod non contingit in corpore celesti.

ARTICULUS IV.

Utrum numerus calorū convenienter assignetur à Rabbano.

I. P. quæst. lxxviii. art. 4.

1. Ad quartum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter à Rabbano numerus celorum assignetur. Ponit enim septem celos , scilicet empyreum , crystallinum , sidereum , igneam , olympium , æthereum , & æreum. Est enim cœlum sanctæ Trinitatis , in quod Lucifer ascendere voluit , ut supra dictum est. Hoc autem ab omnibus enumeratis differt. Ergo insufficienter videntur cœli enumerari.

2. Præ

VIX QUÆSTIO I.

2. Præterea. Sicut in sphaera aeris , & ignis differt convexum , & concavum ; ita etiam in sphaera cœli empyrei , & crystallini. Sed penes convexum , & concavum ignis , & aeris , sumitur duplex cœlum , ut infra dicitur. Ergo similiter in cœlo empyreo debet duplex cœlum assignari.

3. Præterea. Præter cœlum sidereum , in quo sunt sidera fixa , sunt etiam orbes septem planetarum , qui etiam cœli nomen sortiuntur. Cum ergo de eis mentionem non faciat , videtur insufficienter cœlos assignare.

4. Præterea. Sicut aer , & ignis communicant cum cœlo in luce , & diaphaneitate , ita etiam & aqua. Sed ratione hujus convenientiæ aer , & ignis cœlum dicuntur. Ergo videtur quod oportuisset similiter aqueum elementum inter cœlos computare.

5. Sed contra. Videtur quod non sint tot cœli , sed solum tres per hoc quod legitur I. Corinth. xlii. Paulus usque ad tertium cœlum raptus.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum , quod cœlum potest nominari aut solum ab aliqua celesti proprietate , aut simul à proprietate , & natura. Natura enim corporis celestis est ut separatum sit à corruptione , & à contrariis ; proprietates autem ejus præcipue attenduntur in altitudine situs , & claritatis participatione. Si ergo nominemus cœlum à natura , & proprietate celesti ; sic est triplex cœlum ; quorum unum est uniforme , & immobile , scilicet empyreum ; secundum uniforme , & mobile , scilicet cœlum crystallinum ; tertium difforme in partibus , & mobile , scilicet sidereum. Si autem dicatur cœlum à proprietatibus celestibus tantum , sic erit quadruplex cœlum. Sunt enim duo elementa , quæ simul claritatem lucis participant , & altitudinem situs , scilicet aer , & ignis , in quorum utroque distinguitur pars superior quantum ad convexum sphaeræ ipsius , & pars inferior quantum ad concavum. Pars ergo superior sphaeræ ignis dicitur cœlum igneam , eo quod ignis ibi purissimus est , propriam naturam servans ; pars autem inferior ejus cœlum olympium dicitur , à quodam monte , qui nominatur Olympus in Macedonia , qui ultra nubes in altum dicitur porrigi : superior vero pars aeris dicitur cœlum æthereum , propter inflammationem illius partis ex propinquitate ignis , quia , ut in I. Cœli & mundi dicitur , nomen ætheris designat corpus velocis motus , cito inflammabile , (1) vel inflammans ; inferior vero pars aeris dicitur cœlum æreum , in qua est aer servans proprietatem aeris nobis noti , & in usum nostrum veniens.

Ad primum ergo dicendum , quod cœlum sanctæ Trinitatis nominatur metaphorice ipsa celsitudo divinæ majestatis , & transumptiva similitudine , qualis potest esse corporalium , & spiritualium secundum proportionabilitatem : & ideo non oportuit ut in eadem divisionem cum cœlis corporalibus veniret.

Ad secundum dicendum , quod corpus illud quod natura cœlum dicitur , non est alterabile ex contactu alterius corporis ; & ideo eandem naturam retinet in qualibet sui (2) extremitate : & ideo in talibus corporibus non distinguitur duplex cœlum , secundum superiorem , & inferiorem partem , sicut in aere , & igne , cuius extremitates ex alteratione corporum contingunt diversis proprietatibus disponuntur.

Ad tertium dicendum , quod sub cœlo sidereo in-

(1) *Al.* ut inflammans. (2) *Al.* æternitate.

cluduntur cœli septem planetarum , qui omnes in hoc conveniunt cum sphaera stellarum fixarum , quod habent difformitatem in partibus ex eo quod aliqua pars est lucida , ut stella , & altera pars diaphana , ut sunt reliquæ aliæ partes orbis.

Ad quartum dicendum , quod quamvis aqua participet diaphaneitatem , non tamen participat altitudinem situs , cum in pluribus sit grave quam leve : est enim grave in loco ignis , & aeris , leve vero in loco terræ tantum ; ignis vero est levis simpliciter , aer autem in pluribus levis quam gravis , ut dicitur in IV. Cœli & mundi. (text. xxvi. & seq.) & ideo elementum aquæ non consequitur nomen cœli.

Ad quintum dicendum , quod per triplex cœlum intelligitur , secundum Glossam , triplex genus visionis , vel etiam triplex hierarchia. Vel potest dici , quod tertium dicitur empyreum , ut tantum triplex cœlum sumatur quod naturam celestem habet , ut dictum est , scilicet empyreum , crystallinum , sidereum.

ARTICULUS V.

Utrum opus tertiæ diei convenienter describatur.

I. P. quæst. lxxix. art. 10.

1. Ad quintum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter opus tertiæ diei describatur. In tertia enim die facta est distinctio medii elementi ab ultimo. Sed sub medio elemento includitur ignis , aer , & aqua , ut dictum est. Cum ergo ignis , & aer sint nobilitiora quam aqua , videtur quod inconvenienter eorum mentionem prætermisit.

2. Præterea. Cuiuslibet corpori debetur locus naturalis secundum exigentiam suæ formæ. Unde Commentator dicit in VIII. Physic. quod quanto ignis accipit de specie in generatione , tantum habet de *ubi*. Sed aqua etiam ante tertium diem formam naturalem habuerat : quod patet ex Scriptura , quæ ipsius aquæ in principio mentionem facit. Ergo à principio suæ creationis in suum locum tendebat ; ergo non videtur tertiæ diei opus , congregatio aquarum in unum locum.

3. Præterea. In elementis est talis ordo quod subtilius se habet ad minus subtile sicut continens ad contentum : unde ignis continet aerem , & aer aquam. Sed aqua est subtilior terra. Ergo aqua debet terram continere , & non in unam partem ejus congregari.

4. Præterea. A loco in quem movetur corpus naturaliter , non potest moveri nisi violentè , ut in I. Cœli & mundi. (text. lxxviii.) habetur. Si ergo aqua naturaliter congregatur in unam partem terræ , videtur quod ad alias partes defluere non posset nisi violentè. Nullus autem motus violentus est perpetuus , ut in II. Cœli & mundi. (text. xcvi.) dicitur. Cum ergo ex mari ; quod dicitur locus congregationis aquarum , indeficienter aqua ad reliquas partes terræ derivetur , quod ipsa perennitas fluviorum ostendit , videtur quod non naturaliter aquæ in unum locum congregentur ; & ita convenienter talis congregatio in institutione nature commemoratur.

5. Præterea. In loco naturali unumquodque elementum est purum , & simplex. Sed aqua in mari non videtur esse purum elementum , quod ipsa salsedo ostendit : cum aqua de natura sua sit insipida. Ergo videtur quod non naturaliter in locum unum , sci-

scilicet in mare, aquae congregentur; & sic idem quod prius.

6. Praeterea. Plantae videntur ad ornatum terrae pertinere. Sed ad ornatum deputantur tres ultimi dies. Ergo in opere tertiae diei de productione plantarum mentio facienda non erat.

7. Praeterea. Herbae quaedam, vel plantae non videntur in tertia die esse productae, sed post peccatum hominis, ut habetur Gen. 111. 18. *Spinis, & tribulos germinabit tibi.* Ergo videtur quod inconvenienter in tertia die dicatur terra herbam virentem protulisse, cum hoc non sit universaliter verum.

8. Praeterea. Sicut plantae generantur in terra, ita etiam & corpora mineralia. Ergo videtur quod insufficienter rerum productionem determinet Scriptura, cum in hac die de mineralibus mentio non fiat.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod opus distinctionis attenditur secundum hoc quod corporibus, quae sunt elementa mundi, conferuntur virtutes universaliter ad naturales effectus moventes, cujusmodi sunt qualitates activae, & passivae elementorum: & ideo huiusmodi qualitates in inferioribus elementis tertia die collatae intelliguntur, quibus ab invicem & proprietate, & situ separantur, eo quod inter qualitates elementares etiam gravitas, & levitas continentur, quae sunt principia motus elementorum ad propria loca, & etiam quietis naturalis eorum in eisdem, sicut caliditas, & frigiditas sunt principia alterationis: & ideo ex collatione talis virtutis dicuntur aquae tertia die in unum locum congregatae.

Ad primum ergo dicendam, quod ignis, & aer sunt elementa magis latentia, eo quod non ita sensu percipiuntur sicut aqua: & ideo legislator rudi populo legem proponens, ex manifestis quae tetigit, occulta intelligenda reliquit. Vel dicendum, ut prius dictum est, quod aer quantum ad superiorem partem comprehenditur nomine caeli; quantum vero ad inferiorem nomine aquae propter similitudinem humiditatis, quam cum aqua habet, cuius vaporibus resolutis, quodammodo aer inspissatur.

Ad secundum dicendum, quod sicut calor, & frigus non sunt formae substantiales elementorum; ita nec gravitas, & levitas: quia non possent esse aliis corporibus accidentales. Unde sicut substantia non est principium alterationis, nisi mediante calore, vel frigore; ita nec est principium motus, vel quietis localis, nisi mediante gravitate, & levitate: & ideo quamvis aqua formam substantialem ex opere creationis habuerit, non tamen ex hoc in proprium locum congregabatur; sed per opus suae distinctionis intelliguntur haec opera ordinata secundum tempus, sive secundum naturam. Verbum autem Commentatoris intelligendum est de corporibus secundum quod sunt in sui complemento quantum ad primum, & ad secundum esse.

Ad tertium dicendum, quod quanto aliquod elementum est subtilius, tanto est majus in quantitate: & ideo aer est major quam aqua, & aqua quam terra; & ideo aer complectitur ista duo, undique complexus sphaericam figuram; a quo deficit aqua, quae quidem terram cingit, non totam operiens ipsam, complexa quidem circum, sed deficiens a completionem sphaerae (& hoc etiam sequitur necessitatem fi-

(1) Nicolai Malacie. Septiam Albertus interpretatur spinas, & tribulos.

nis, ut in terra possit esse habitatio animalium respirantium, & generatio plantarum) terra vero quasi minima in centro concluditur.

Ad quartum dicendum, quod corpora inferiora praeter motus proprios sequuntur quodammodo motum superiorum; & quanto est perfectius corpus inferius, tanto magis consequitur de motu superioris: quod patet ex hoc quod in corporibus caelestibus orbis inferior, praeter motum proprium, retinet motum superioris orbis quo deferitur. Ita etiam est in elementis, quod ex motu corporum caelestium aliquid consequuntur de motu circulari, praeter motus proprios naturales; quod evidenter apparet in refluxu maris, qui sequitur motum lunae; non tamen hoc fit per modum violentum, quia dicit Commentator in IV. Coeli & mundi, quod motus quibus elementa sequuntur impressiones corporum caelestium non sunt violenti, cum sit secundum naturalem ordinem corporum quod inferiora impressionem superiorum sequantur, & tanto plus, quanto perfectius fuerit in natura corpus inferius: & per hunc modum ex impressione caeli moventis elementa ad mixtionem aqua subingreditur terram, ut sit apta ad generationem mineralium, & animalium, & plantarum; & exinde in locum proprium naturali motu revertitur, ut dicitur Eccl. 1. 7. *Ad locum unde exeunt flumina, revertuntur.*

Ad quintum dicendum, quod omnia elementa in loco ubi contingunt se, alterantur a sua natura, ut sit quidam motus conjunctionis inter ea, & exinde in mari causatur salsedo ex admixtione vaporis terrestrius, simul cum adustione radii solaris, & hoc praecipue propter terram, & in superficie: in profundo enim pelagi invenitur aqua dulcis, ut patet ex verbis Philosophi dicentis in Libro de animalibus, quod quidam piscis, qui dicitur (1) Malarie, invenitur valde magnus in locis pelagosis, in quibus abundant aquae dulces.

Ad sextum dicendum, quod de productione plantarum videtur esse diversitas inter Augustinum, & alios sanctos. Augustinus enim videtur vellem, quod cum dicitur (Gen. 1. 11.) *Producat (2) terra herbam virentem, & facientem semen*, non intelligitur tunc plantas esse productas in propria natura; sed tunc terrae datam esse virtutem germinativam ad producendum plantas opere propagationis. Alii autem videtur quod tunc etiam plantae productae sunt. Utroque autem modo convenienter productio plantarum ad opus distinctionis pertinet: quia ad earum pullulationem sufficit virtus caelestis loco patris, & virtus terrae loco matris, ut Philosophus dicit. Et sic principia communia activa, quae ad opus distinctionis pertinent, sufficiunt ad generationem plantarum; non autem ad productionem animalium, ad quam requiritur virtus formativa in semine existens. Vel quia quaelibet res pertinet ad ornatum illius loci in quo movetur, & non in quo quiescit; plantae autem radicibus infixae terrae adherent; ideo ad ornatum eius non pertinent, sed cum ipsa computantur, sicut dicit Augustinus super Gen. (ad litter. Lib. II. cap. xiii. & xiiii.)

Ad septimum dicendum, quod plantae nocivae simul etiam cum aliis productae sunt: non tamen homini ante peccatum nocivae fuissent, divina providentia ipsum protegente; sed post peccatum in nocentium hominis esse coeperunt: unde signanter dicitur (Genes. 111. 18.) *Germinabit tibi.* (3)

eadem. test. (2) Vulgata, germinet. (3) Supple

Ad octavum dicendum, quod generatio mineralium est occulta in visceribus terrae; & ideo non oportuit de his populo facere mentionem, sed de his solum quae manifesta sunt. Praeterea. Mineralia non participant aliquem gradum dignitatis in entibus supra elementa, cum vita careant: propter quod oportuit de his specialiter fieri mentionem.

EXPOSITIO TEXTUS.

Quod de aquis factum esse credi potest. Hoc intelligendum est quantum ad proprietatem perspicuitatis, & non quantum ad naturam corporis elementaris; sed hoc etiam credi potest, quia contra fidem non est.

Sed Spiritus Sanctus, quamvis auctores nostri sciverint, per eos dicere noluit nisi quod prosit salutem. Notandum, quod hic auctores nostros nominat eos qui Libros canonicos ediderunt, scilicet Apostolos, & Prophetas, qui haec scribere non curaverunt; sed ab aliis Sanctis asseritur, & a Philosophis probatur;

caelum esse sphaericae figurae, quod rationibus naturalibus; & etiam mathematicis demonstratur.

Quaeritur etiam si stet, &c. De hoc etiam apud Philosophos est duplex opinio. Aristoteles enim, Lib. II. de Coel. cap. vii. vult statum orbem moveri, & non stellas habere; sed Ptolemaeus, Almagest. Lib. VII. cap. 1. & 11. vult stellas habere proprium motum, praeter motum orbis. Quamvis autem utroque modo motus localis caelestibus orbibus ascribatur motus tamen varians aliquid in eis substantiam, ab eo excluditur, ex cuius privatione firmamentum vocatur.

Post haec quaeri solet, quare hic non est dictum. Vidit Deus quod esset bonum. Praeter hanc rationem mysticam quae in littera tangitur, aliam litteralem Magister in historiis (1) assignat, quam etiam Rabbi Moyses tangit, quia scilicet in secunda die medium elementum a supremo distinguebatur; & ita non erat perfecta distinctio medii elementi, nisi etiam ab infimo distingueretur: & sic patet opus secundae diei in tertia die consummatum esse: & ideo benedictio tertiae diei ad utrumque refertur.

DISTINCTIO XV.

De opere quartae diei, quando facta sunt luminaria.

Sequitur, Genes. 1. 14. *Dixit Deus: Fiant luminaria in firmamento caeli, & dividant diem ac noctem.* In praecedenti triduo disposita est universalitas huius mundi machina, & partibus suis distributa. Formata enim luce prima die, quae universa illustraret, duo sequentes dies attributi sunt supremae, & infimae parti mundi, firmamento scilicet, & aeri, & terrae, & aquae. Nam secunda die firmamentum desuper expansum est; tertia vero aquarum molibus intra receptacula sua collectis, terra est revelata, atque aer serenatus. Quatuor igitur mundi elementa illis diebus, suis locis distincta sunt, & ordinata; tribus autem sequentibus diebus ornata sunt illa quatuor elementa. Quarta enim ornatum est firmamentum sole, & luna, & stellis. Quinta, aer in volatilibus, & aqua in piscibus ornamenta acceperunt. Sexta accepit terra iumenta, & reptilia, & bestias: post quae omnia factus est homo de terra, & in terra; non tamen ad terram, nec propter terram; sed ad caelum, & propter caelum.

Ante alia de ornatu caeli agitur, sicut prius factum est.

Quia ergo caelum caeteris elementis specie praestat, priusque aliis factum est, ideo ante alia ornatur in quarto die, quo fiunt sydera: quae ideo facta sunt, ut per ea illustraretur inferior pars, ne esset habitantibus tenebrosa: infirmitaque hominum provisum est, ut circumeunte sole, potirentur homines diei noctisque vicissitudine, propter dormiendi, vigilandique necessitatem: & etiam ideo ne nox indecora remaneret; (2) sed luna, ac syderibus consolarentur homines, quibus in nocte operandi necessitas incumberet: & quia quaedam animalia sunt quae lucem ferre non possunt. (a) Quod autem subditur: *Et sint in signa, & tempora, & dies, & annos*: quomodo accipiendum sit, quaeri solet. Ita enim dictum videtur, quasi quarto die coepissent tempora, cum tamen prius triduum sine tempore non fuerit. Ideoque tempora quae fiunt per sydera, non spatia morarum, sed vicissitudinem aerae qualitatis debemus accipere: quia talia motibus syderum fiunt, sicut dies, & anni, quos usitate novimus. Sunt enim in signa serenitatis, & tempestatis, & in tempora: quia per ea distinguimus quatuor tempora anni, scilicet ver, aetatem, autumnum, & hiemem. Vel sunt in signa, & tempora, idest in distinctionem horarum temporis: quia prius quam fierent, ordo temporum nullis notabatur indicis, vel meridiana hora, vel qualibet hora. Haec quarta die facta sunt.

(3) De opere quintae diei, quando creavit Deus ex aquis volatilia, & natatilia.

Dixit etiam Deus: Producant aquae reptile animae viventis, & volatile super terram, sub firmamento caeli. Ibid. 20. Opus quinta diei est formatio piscium, & avium, quibus duo elementa ornantur: & de eadem materia, idest de aquis, pisces, & aves creavit; volatilia levans in aera, & natatilia remittens gurgiti.

In II. Sent. Tom. II. (1) Scilicet Petrus Comestor, ut Nicolajus notat. (2) Nicolai: sed lunae, ac syderum luce consolarentur homines. (3) Hinc tantum initium sumit distinctio xv. in editione Operum Magistri separatim causa. Ex Edit. P. Nicol. (a) Ut Augustinus dicit Lib. II. sup. Gen. ad lit. cap. xii. . . proxime autem sequens appendix ex eodem Lib. II. cap. xiv. colligitur, sed alia subsequens ex Libro imperfecto super Genes. cap. xiiii.